

have en Udfrygt, en Sky for det Guddommelige, som de ikke vilde have for noget blot Menneſte- ligt, blot Verdsligt, og overfor ſaadanne Menneſter er det aabenbart, at den ſædvanlige Gudsform vil kunne have ſin ſtore Betydning. Jeg kan derfor ikke tro, at det, ſaaledes ſom Forholdene nu ere i vort Folk, vilde være rigtigt at gaa til en fuldſtændig Afſtaffelse af den religiøſe Od. Det ærede Medlem for Langeland og det ærede Medlem fra Kjøge vilde gjerne have en almindelig Od, enten en borgerlig eller en religiøs; helſt vilde de have en borgerlig, men kan man ikke faae det, maa man efter deres Mening ſe at bruge den ſædvanlige religiøſe. Hovedſagen for dem er, at den er almindelig, og det, tror jeg, hænger ſammen med hele deres Tankegang. De opfatte Grundlovens § 79 paa en noget anden Maade end viſtnok afſkillige andre Medlemmer af Thinget. De opfatte den, ſaavidt jeg kan ſe, ſaaledes, at Staten aldrig maa ſpørge ſine Borgere om deres religiøſe Standpunkt — det var jo omtrent ſaaledes, det ærede Medlem fra Kjøge før forklarede det — Folks religiøſe Standpunkt var Noget, ſom de ſkulde have ganſte for ſig ſelv, de maatte aldrig ſpørres derom, og derfor kaldte de Herrer ethvert Spørſmaal om, paa hvilket religiøſt Standpunkt et Menneſte ſtod, en Inkvifition. Det er et aparte Begreb om Inkvifition, de ſaaledes vilde indføre. De mene, at en Dommer ved at ſpørge, om en Mand hører til et Chriſtent eller et jødiſt Kriſtſamfund, eller om han deler Tro med det Kriſtſamfund, han udvortes hører til, indlader ſig paa en religiøs Inkvifition. Det er en komplet Miſforſtaeſe. Det, han gjør, er blot at faae konſtatere, hvorledes Bedkommende ſelv ſtiller ſig i dette Forhold. Jeg kan ikke ſe, at det er ſtridende mod Religionsfriheden, thi Religionsfrihed beſtaar jo ikke deri, at man ſkal kunne skjule ſit religiøſe Standpunkt, men, ſaavidt jeg har forſtaaet, beſtaar den netop deri, at man ſkal kunne være ſit religiøſe Standpunkt bekendt, og endda ikke miſte noget af ſine borgerlige Rettigheder, men faae dem anerkjendte fuldtud. Det kan godt være, at der kan være mange Forhold, hvor det ikke er ſaa behageligt at ſtulle tone fuldt og klart Flag i den Henseende, men man kan virkelig ikke forlange, at Staten ſkal gjøre en almindelig Forandring i hele ſin Lovgivning for alle Borgere, blot for at enkelte Mænd ſkulle kunne have den Behagelighed ikke at behøve klart og beſtemt at tone Flag, naar de ſtaa paa et Standpunkt, der er forſkjelligt fra det, der ellers er det almindelige i Landet. Det er meget muligt, at f. Ex. den franſke Lovgivning paa mange Omraader mere er indrettet efter Britanternes Lov end efter hele Befolkningens; men det haaber jeg ikke vil blive Tilfældet her i Landet. Mig forekommer det, at det vilde være langt naturligere at følge Engländernes Stil i denne Henseende end at følge den franſke.

Det er jo en beſkjendt Sag, at dengang Religionsfriheden blev indført i England, vilde man ikke vedtage den ſom Princip, men holdt faſt ved det Beſtaaende og holdt paa de 39 Artikler ſom Statens Grundlov. Men man havde tillige ſaa- megen Sands for den perſonlige Frihed, ſaa- megen Reſpekt for Andres Overbeviſning, at man tillod alle forſtjellige Kriſtſamfund at undtage fra de 39 Artikler dem, de ikke kunde gaa ind paa; ja, Kvækerne tillod man endog at ſlippe for dem alle. Det er en uhyre Inkonſequent, ſom der er ſaa mange af i den engeliſke Lovgivning; men de praktiſke Engeliſtmænd ere ikke ſaa bange for den Slags Inkonſequenter. De ere langt mere bange for almindelige theoretiſke Principer, der kunne indelutte de farligſte Konſequenter. Mig forekommer det, at Alle maa være tilfredsſtillede, naar de faae al den Frihed, ſom de trænge til for at kunne være ſig ſelv. Om ſaa ogſaa alle Andre blive nødt til at aflægge Od paa ſamme Maade ſom de, maa dog være en mindre væſentlig Ting; Hovedſagen er, at de komme til at aflægge Od paa en ſaadan Maade, ſom de fuldtud kunne forſvare for ſig ſelv og for Andre. Nu ſiger det ærede Medlem for Kjøge (Hørup): „Det er jo ſlet ikke Britanterne, der her kræve nogen Forandring.“ Nei, det er ganſke viſt. Kravet er ikke kommet ſtærkt frem f. Ex. fra det ærede Medlem for Langeland (Brandes); men dette ærede Medlem har heller ikke paa nogen Maade Samſtemning fra alle Britanterne her i Landet med Hensyn til den Maade, hvorpaa han har taget denne Sag. Jeg veed idetmindſte beſtemt, at flere i høieſte Grad have miſbilliget hans Adfærd, og at de have erklæret, at de paa ingen Maade kunde forſvare for deres Begreb om Sømmelighed og Urlighed at følge den Vej, det ærede Medlem har kunnet forſvare for ſig. Det er paa ingen Maade alle Britantere, der ſe Sagen paa ſamme Maade ſom det ærede Medlem, og det er heller ikke alle Britantere, der vilde have Noget imod, at de ſkulle aflægge Od under en ſærlig Form. Det er der tværtimod dem iblandt dem, der have onſket og begjæret; og det er blandt Andet kommet frem i den Sag, der gav Anledning til Juſtitsministerens Reſolution fra 1879. Der var der netop en Britanter, ſom erklærede, at han ikke troede paa de Dogmer, ſom ligge til Grund for Od, og ſom blive betonede i For- maningſtalen, og ſom derfor forlangte en anden Gudsformular for ſig. Han erklærede, at det vilde være en Beſpottelſe mod Treemigheden, om han kom til at aflægge Od, og han vilde ikke paa nogen Maade være med til at give en ſaadan Forargelſe, men forlangte en anden Gudsformular. Der er alſaa fremkommet et ſaadant Krav ogſaa fra Britanternes Side, og det ſkulde undre mig, om der ikke var Mange, der hellere vilde have en Gudsformular, ſom de kunde benytte uden at behøve at ty til meget tvivlſomme Fortolkninger, baade